

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 lipca 2025 r.

Pozycja 218

POSTANOWIENIE z dnia 10 czerwca 2020 r. Sygn. akt Tw 8/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosku Rady Miasta Ząbki o zbadanie zgodności:

„art. 90 ust. 2b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, [ze zm.], następnie Dz. U. z 2001 r. Nr 111, poz. 1194; Dz. U. z 2003 r. Nr 137, poz. 1304; Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572; Dz. U. z 2007 r. Nr 80, poz. 542; Dz. U. z 2013 r. poz. 827; Dz. U. z 2015 r. poz. 2156; Dz. U. z 2016 r. poz. 1010; Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm.; Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, ze zm.) w zakresie, w jakim w latach 2003-2017 ograniczał możliwość jednoznacznego stosowania tego przepisu oraz realizacji ustawowych obowiązków [w]nioskodawcy, narażając go na roszczenia odszkodowawcze w związku z przyznawaniem dotacji oświatowych na rzecz przedszkoli niepublicznych” z art. 2, art. 7, art. 70 ust. 4 i art. 163 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

UZASADNIENIE

Rada Miasta Ząbki (dalej: wnioskodawca) 26 lipca 2019 r. (data nadania) wystąpiła do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

Zarządzeniem z 2 października 2019 r. (doręczonym pełnomocnikowi wnioskodawcy 8 października 2019 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał wnioskodawcę do usunięcia braków formalnych wniosku, tj. do dokładnego uzasadnienia wniosku przez przywołanie treści kwestionowanego przepisu oraz wzorców kontroli wraz z ich wykładnią, a także do uzasadnienia, przez powołanie przepisu prawa, że zaskarżony we wniosku przepis dotyczy spraw objętych zakresem działania wnioskodawcy. Został on również zobowiązany do doręczenia egzemplarza wniosku wraz z załącznikami.

W piśmie procesowym z 15 października 2019 r. wnioskodawca wykonał zarządzenie sędziego.

Zdaniem wnioskodawcy zaskarżony przez niego przepis, przez to, że stwarzał wątpliwości interpretacyjne użytych w nim pojęć, był niezgodny z zasadami prawidłowej legislacji i legalizmu (art. 2 i art. 7 Konstytucji). Naruszał ponadto „konstytucyjne prawo obywateli gminy do uzyskiwania na równych zasadach prawa do wyrównania szans w zakresie świadczeń edukacyjnych” (art. 70 ust. 4 Konstytucji), a także godził w art. 163 Konstytucji, zgodnie z którym samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK) wniosek złożony przez podmiot, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 3-5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Trybunału kieruje do wyznaczonego przez siebie sędziego Trybunału w celu wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym. Trybunał bada, czy wniosek spełnia wymagania przewidziane w art. 191 ust. 2 Konstytucji oraz przepisach u.o.t.p. TK.

Wnioskodawca poddał kontroli Trybunału art. 90 ust. 2b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, ze zm.; dalej: u.s.o.) w brzmieniach – jak wyjaśnił w piśmie procesowym z 15 października 2019 r. – obowiązujących do końca 2017 r. Jednocześnie, jak zauważa wnioskodawca, przepis ten z dniem 31 grudnia 2017 r. został uchylony na podstawie art. 80 pkt 16 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. poz. 2203; dalej: u.f.z.o.).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny przypomina, że kontrola hierarchicznej zgodności aktów normatywnych, nie licząc specyficznego trybu kontroli prewencyjnej, odnosi się jedynie do aktów obowiązujących, ponieważ skutkiem stwierdzenia przez Trybunał niezgodności jest utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego i jego eliminacja z systemu obowiązującego prawa.

Zakwestionowany we wniosku art. 90 ust. 2b u.s.o. został formalnie derogowany z systemu obowiązującego prawa, a zatem nie wyznacza już swoim dotychczasowym adresatom żadnych nakazów ani zakazów określonego zachowania. Kwestie dotacji, które regulował art. 90 ust. 2b u.s.o. określają obecnie przepisy u.f.z.o. W akcie tym, nie zamieszczono takich przepisów przejściowych lub dostosowujących, które przesądzałyby o tym, że uchylona regulacja może jeszcze kształtować status prawny podmiotów nim objętych. Wprawdzie art. 91 ust. 2 u.f.z.o. stanowi, że do wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2018 r. postępowań w przedmiocie ustalenia wysokości lub przekazania dotacji na rok 2017 lub lata wcześniejsze stosuje się przepisy dotychczasowe, jednak należy go rozumieć jako przepis przewidujący, że postępowania niezakończone toczyć się będą nadal - w razie sporu - w trybie pierwotnie dla nich właściwym, tzn. sprawy o dotacje za rok 2017 pozostają we właściwości sądów administracyjnych, zaś w sprawach o dotacje za lata wcześniejsze utrzymana zostaje droga sądowa i do ich rozpoznania nadal pozostają właściwe sądy powszechne (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. I Wydział Cywilny z 10 października 2018 r., sygn. akt I Acz 796/18).

Powyższe oznacza, że kwestionowany art. 90 ust. 2b u.s.o. nie może być stosowany i nie wywiera skutków dla swoich adresatów. Zakwestionowany przez wnioskodawcę przepis został skutecznie wyłączony z systemu prawa, a więc utracił moc obowiązującą w rozumieniu art. 59 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p.TK. Spełnienie tej przesłanki powoduje konieczność umorzenia postępowania.

Jednocześnie Trybunał stwierdza, że w analizowanej sprawie nie znajduje zastosowania art. 59 ust. 3 u.o.t.p. TK, ponieważ odnosi się on tylko do postępowania zainicjowanego skargą konstytucyjną.

Wskazana okoliczność jest – zgodnie z art. 59 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p. TK – podstawą umorzenia postępowania.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.